

Den Stolte Hane Jæren AS avd. Nærbø
Næringsveien 23
4365 NÆRBØ

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 52 03 00
E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Oversending av endelig tillatelse etter forurensingsloven med oppdaterte tidsfrister for Den Stolte Hane Jæren AS avd. Nærbø i Hå kommune

Det vises til brev fra Miljødirektoratet datert 13. april 2015.

Miljødirektoratet har nå behandlet klagen fra bedriften datert 29. oktober 2014. Det er fastsatt nye frister for gjennomføring av tiltak. Temperaturkravet skal overholdes innen 1. juli 2015 og det er gjort endringer på fristene som gjelder undersøkelser, utredninger og rapporteringer.

Fylkesmannen har innarbeidet de nye fristene i tillatelsen og denne oversendes vedlagt. Miljødirektoratet har kommentert selve saken samt bedriftens og Fylkesmannens oppfatninger. Det er ikke gjort tekstlige endringer, og endringene gjelder kun datoer for iverksetting av krav. Datoen for siste endring, 13. oktober 2014, gjelder fremdeles. Imidlertid er det gjort en endring mht. navnet og tillatelsen er nå gitt til bedriftsnummer 980 423 956 som er *Den Stolte Hane Jæren AS avd. Nærbø*. Datoen for tillatelsen, 5. juli 2013, er den samme. Oversikten over de nye fristene ser slik ut:

Ny fristoversikt

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Sende ledningskartverk	15/12 2014	13.2.2
Utredning om energiledelse, energiregnskap og over-skuddsenergi	1/1 2015	8.1, 8.2, 8.3
Utrede logging og justering av pH	1/7-2015	13.2.1
Frist for å overholde temperaturkravet	1/7-2015	3.1.1
Sette i verk en undersøkelse av utslippsnivået for organisk stoff, suspendert stoff og fett	1/10 2015	13.1
Etabler et system for prøvetaking og analyse av org. stoff	1/10 2015	11.1.5
Frist for å overholde alle fastsatte utslippsgrenser	1/11 2015	3.1.1
Årlig rapportering på Altinn innen 1. Mars, første gang	1/3 2016	11.2
Rapportere undersøkelsen av utslippsnivået	1/3 2016	13.1

Fristoversikten omfatter frister det ikke er klaget på og frister som Miljødirektoratet har endret på, jf. også tillatelsens tabell 3.1.1. Frist for å overholde alle fastsatte utslippsgrenser samsvarer med fristen som gjelder utslipp av fett.

Miljødirektoratets avgjørelse kan ikke påklages. Dette brevet må oppfattes som et oversendelsesbrev og inneholder ingen vedtak det kan klages på.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Kristian F. Solberg
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Saksbehandler: Kristian F. Solberg
Saksbehandler telefon: 51 56 89 28
E-post: fmrokso@fylkesmannen.no

Vedlegg: Tillatelse.

Kopi m/vedlegg til:

TINE SA TINE Meieriet Jæren	Postboks 263	4367	NÆRBØ
Cowi AS	Jens Wilhelmsens vei 4, Kråkerøy	1601	FREDRIKSTAD
IVAR IKS	Postboks 8134	4069	Stavanger
Hå kommune	Postboks 24	4368	Varhaug
Prima Jæren AS	Næringsvegen 27	4365	NÆRBØ
Norsk Protein AS	Nordsjøvegen 2371	4365	NÆRBØ
Nortura Hå	Postboks 164	4367	NÆRBØ
MILJØGARTNERIET AS	Postboks 94	4367	NÆRBØ

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Endret tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for Den Stolte Hane Jæren AS avd. Nærbø

gitt i medhold av "Lov om vern mot forurensninger og om avfall" av 13. mars 1981 nr 6, § 11, jf § 16 og § 29. Utkast til søknad ble sendt 11. oktober 2010. Fylkesmannen sendte anmodning om innsending av ny søknad 7. juli 2011. Tillatelsen bygger på opplysninger gitt i søknad datert 11. august 2011 der produksjonsforhold og utslippsforhold danner tillatelsens rammer. Tidligere tillatelse knyttet til virksomheten på Bjorhaugsletta oppheves.

Tillatelsen gjelder forurensinger fra stykking, filetering, krydring og varmebehandling av fjørfekjøtt som er slaktet hos nabobedriften Nærbø Kyllingslakt AS. Tillatelsen omfatter også produksjon og bruk av energi samt forurensning ved slik produksjon. Vilårene er gitt på side 3 til og med side 16. Bedriften må på forhånd avklare skriftlig med Fylkesmannen i Rogaland endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen, og som kan ha miljømessig betydning. Hå kommune kan skjerpe vilårene for utslipp til kommunalt nett med hjemmel i Forskrift om begrenning av forurensning, § 15A-4 om påslipp til offentlig avløpsnett.

Bedriftsdata

Bedrift	Jærkylling AS
Beliggenhet/gateadresse	Næringsveien 23, 4365 Nærbø
Postadresse	
Kommune og fylke	Hå kommune, Rogaland
Org. nummer (bedrift)	980 423 956
Gårds- og bruksnummer	Gnr. 18, bnr. 19
NACE-kode og bransje ¹	10.120 - Bearbeiding og konservering av fjørfekjøtt
NOSE-kode ²	105.03.23 Slakterier
Kategori for virksomheten ³	6.4 a) og b) Slakterier. Behandling og bearbeiding av kjøtt

Klima- og forurensningsdirektoratets referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Risikoklasse ⁴
2013.192.T	1119.0073.01	3

Tillatelse gitt: 5. juli 2013	Endringsnummer: 2	Sist endret: 13.oktober 2014
Marit Sundsvik Bendixen fung. fylkesmiljøvernssjef	Kristian F. Solberg senioringeniør	

¹ Norsk standard for næringsgruppering (SN2007), Statistisk sentralbyrå, januar 2008.

² Oversikt over NOSE-koder med tilhørende beskrivelse, http://www.klif.no/skjema/maler/alltinn_kodelister/nose_kode_oversikt.doc

³ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

⁴ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 39 om gebyr til statskassen for Statens forurensningstilsyns arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven

1. Produksjonsforhold/utslippsforhold

1.1 Generelt

Tillatelsen er gitt til Jærkylling AS. Det er Jærkylling AS, ved den juridisk ansvarlige leder og eierrepresentant, som er økonomisk og juridisk ansvarlig for at krav og intensjoner i tillatelsen blir etterlevd. Tillatelsen er knyttet til Jærkylling AS sitt nye anlegg på Kviamarka i Hå kommune.

1.2. Produksjonsforhold

Jærkylling AS produserte 12 000 tonn kyllingprodukt i 2010, men tar sikte på å produsere opp mot ca. 25 000 tonn kyllingprodukt årlig i 2015. Kyllingene slaktes hos nabobedriften Nærbø Kyllingslakt AS. Det vil være produksjon 16 timer i døgnet og 300 dager i året med en arbeidstokk på om lag 150 personer. Øvrige innsatsstoffer er ca. 115 tonn salt årlig til saltlake. Dette er ventet å øke til det dobbelte pga. produksjonsøkning og innebærer at mengden saltlake øker fra ca. 1600 til ca. 3300 m³. Store deler av denne tilsettes i produktene. Årlig vil det bli benyttet ca. 25 tonn alkaliske vaskemidler, ca. 50 kg surt vaskemiddel og ca. 1,5 tonn desinfeksjonsmidler. Årlig bruk av krydder på 117 tonn i 2010 forventes å øke til 230 tonn i 2015. Råstoff (ferdig slaktet kylling) mottas via kulvert og sendes ut pr. bil.

Produksjonen skjer i to produksjonslinjer der det skjer stykking/filetering ved den ene linjen og krydring/marinering/steking ved den andre. Prosesser er forøvrig beskrevet i flytskjemaer i søknadsvedlegg 8 og IPPC-utredning datert 8. august 2011.

Jærkylling AS bruker ca. 5,7 GWh (20 mill. MJ/år) elektrisk energi, men øker dette til ca. 8,2 GWh (29 mill MJ/år). Det brukes ca. 15,3 GWh (54 mill MJ/år) naturgass. Ca. 63 % av energien fra naturgass (varmt vann) skulle etter planen bidra til å varme Miljøgartneriet AS. Energien i kjølevann benyttes i vaskeprosesser. Nabobedriften TINE Meieriet Jæren har bygd en energisentral som bl.a. har som formål å hente ut energi fra vannbåren spillvarme fra nabobedriftene, og kjølevann fra røykgasser leveres til meieriet. Det er en intensjon om at også kjølevann fra kondensatorer skal kunne leveres til meieriet. Det forutsettes i tillatelsen at et slikt energiarbeid vurderes, se pkt 8.3.

1.3. Utslippsforhold

De to produksjonslinjene har separate avløp som samles. Vannforbruket var 79 000 m³/år ved bearbeiding av 12 000 tonn kyllingslakt i 2010. Hå kommune beregnet avløpsmengden i okt/nov 2011 til å være gjennomsnittlig 25 m³/time. Q_{maks} er ikke målt, men beregnet av kommunen til å være 30 m³/time. Jærkylling AS har beregnet et vannforbruk på 100 000 m³/år ved bearbeiding av totalt 25 000 tonn kyllingslakt årlig i 2015. Avløpsmengden er oppgitt å være 50 m³/time. Dette vil være et dimensjonerende utgangspunkt for interne renseanlegg. Konsulentselskapet COWI AS oppgir på vegne av Jærkylling AS, at det gjennomsnittlig vil slippes ut 400 m³/døgn. Jærkylling AS kommer ikke til å ha kjølevannsutslipp.

Prosessavløpet, sammen med sanitært avløpsvann, er koplet til offentlig avløpsanlegg. Overvann for hele Kviamarka ledes via et fordrøyningsbasseng som er felles for industriområdet og videre til kommunal overvannsledning. Ledningen munner ut i bekken som drenerer Kviamarka nord for industriområdet, og renner ut i sjøen ved Sørreime. Forbrenningsgasser fra gassfyrte kjeler skal slippes ut via pipe som munner ut 10 meter over bakken og 2,3 meter over tak, men kan også leveres til annen lovlig bruk.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De sider ved virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt. 3 - 17. Utslipp og aktiviteter som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike forhold ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 – 17, eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra bedriften, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere utslipp, herunder støy, samt ressurs- og energibruk, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Dette innebærer også plikt til å benytte de beste tilgjengelige teknikker, BAT (Best Available Techniques), jfr. gjeldende BREF⁵. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår i pkt 3 flg. uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået i forhold til det som er lagt til grunn i forbindelse med saksbehandlingen, medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal bedriften sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System/rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert. (Jfr Internkontrollforskriften § 5 punkt 7⁶).

2.5 Tiltak ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter bedriften å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Bedriften skal så snart som mulig informere Fylkesmannen i Rogaland om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning, jfr. elles pkt 9.4 om akutt forurensning.

⁵ BREF: Reference Document on Best Available Techniques, jfr. RÅDSDIREKTIV 96/61/EF (IPPC-direktivet).

⁶ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter – forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.6. System for internkontroll og miljøledelse

Bedriften plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til Internkontrollforskriften. Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at bedriften overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Bedriften plikter å holde internkontrollen oppdatert.

I internkontrollsystemet er bedriften forpliktet til å ha oversikt over alle aktiviteter som kan føre til forurensing, og skal kunne gjøre rede for risikoforholdene. Systemet skal identifisere de personer og funksjoner som er ansvarlige for drift av renseanlegg, avløpssystem, akutt forurensing, beredskapsforhold og logging/rapportering. Det er bedriften sitt ansvar at personene har den nødvendige kompetanse.

Bedriften plikter å ha et system for miljøledelse i samsvar med IPPC-direktivet.

3. Utslipp til vann

3.1. Utslippsbegrensninger

3.1.1 Følgende utslippsbegrensninger gjelder, jfr. pkt 13.1.:

Utslippskomponent	Utslippskilde	Utslippsgrenser			Gjelder fra d.d. = dags dato
		Langtidsgrense. Midlingstid: År	Korttidsgrense I ⁷ Midlingstid: Time	Korttidsgrense II Midlingstid: Døgn	
Avløpsvann	Prosess ^B	100 000 m ³	50 m ³	400 m ³	d.d.
Fett	Prosess ^D	250 mg/l		400 mg/l	d.d.
Fett	Prosess ^D		200 mg/l ^E		1/11 2015
Temperatur	Prosess ^C		40 °C ^E	30 °C	d.d.
Temperatur	Prosess ^C		30 °C ^E	25 °C	1/7 2015
pH	Prosess ^B		5,5 ≤ pH ≤ 9,0		d.d.
			9,5 ^E		d.d.
Org. stoff [BOF ₅ ^A]	Prosess ^B	1000 mg/l		1500 mg/l	d.d.
Suspendert stoff	Prosess ^B	450 mg/l		600 mg/l	d.d.

^ABOF₅: Målt oksygenforbruk i mg ved nedbryting av biologisk materiale pr liter prøve, målt over 5 døgn. BOF₅ ≈ BOF₇/1.175.

^BMålt i utløpsarrangement. ^CMålt i fettutskiller. ^DMålt ut av fettutskiller/utløpsarrangement. ^EMaksimal øyeblikksverdi. For pH utløser dette automatisk pH-regulering slik at pH kommer under 9.

3.1.2 Utjevning av avløpsmengder

Avløpet skal renses i Grødalrenseanlegg. Dersom effekten av nedstrøms rensing synker eller forstyrres p.g.a. for store hydraulisk svingninger i de samlede avløpsmengdene som skal behandles, kan det i perioder bli nødvendig å styre større hydrauliske påslipp fra bedrifter, herunder Jærkylling AS sitt påslipp, slik at renseseffekten i størst mulig grad opprettholdes. Dette kan innebære etablering av utjevningssystem på bedriften. Kommunen kan, uavhengig av krav i denne tillatelsen, sette tilsvarende krav, jfr. pkt. 3.1.5.

3.1.3 Ulovlig påslipp

Det er ikke tillatt å slippe ut råstoff, ødelagt råstoff, avfall, produkter eller biprodukter til avløpsanlegget. Dette gjelder f. eks. også overskudd av saltlake, store overskudd av varmt vann og større vannvolum som overskrider kapasiteten til interne renseanlegg som fettutskiller.

⁷ Jfr. pkt 3.1.2 som setter korttidsgrensen for avløpsmengde til side dersom aktuelt.

3.1.4 Endring av utslippskrav

De utslippskonsentrasjoner som er ført opp i pkt 3.1.1, er i forhold til søknaden, i forhold til utslipp fra andre bedrifter, vurdering av hva anses mulig og gjelder inntil videre. Når bedriften i større grad får karakterisert avløpsvannet, jfr. tillatelsens pkt. 13.1, vil utslippsgrensene for organisk stoff og suspendert stoff bli fastsatt endelig. De begrensninger som er fastsatt i vilkår 2.2 og 2.3, er styrende i forhold til aktiviteter. Senere endring av utslippene vil bli behandlet som endring av eksisterende tillatelse.

3.1.5 Skjerping av utslippsgrenser

Kommunen kan skjerpe krav til utslipp i samsvar med gjeldene regelverk⁸.

3.2. Utslippsreducerende tiltak, renseanlegg m.m.

3.2.1 Renseanlegg

Utslippene fra bedriften er koplet til kommunalt nett og blir overført til renseanlegget for kommunalt avløpsvann på Grødaland.

3.2.2 Intern rensing/forbehandling

3.2.2.1 Fettavskiller. Før påslipp til kommunalt nett, skal alt prosessavløp passere en fettutskiller som minst tilfredsstillende dimensjoneringskriteriene i NS-EN 1825, eller renseanlegg med tilsvarende renseseffekt for fett. Benyttes prefabrikkert renseanlegg, må alle fabrikkens dimensjoneringskriterier oppfylles, inklusiv temperaturkrav, korrigering for turbulens, avløpspumping, oppløsende og emulgerende effekter av vaskemidler. Maksimal mengde vann pr. minutt skal ikke overskride utskillerens oppholdstid eller overflatebelastning. Ved dimensjoneringen skal det tas hensyn til egenskaper, bl.a. smeltepunkt, til fett som skal skilles ut. Renseanlegget skal kunne tilfredsstillende kravene i tabell 3.1.1 og de krav som vil bli satt i forhold til pkt. 3.1.5. Dette kan innebære at kapasiteten til allerede etablerte fettutskiller må revurderes. Om nødvendig må avløpet måles med minutttopløsning for å få riktig dimensjoneringsgrunnlag.

Fettavskilleren må utstyres med omløp som sikrer effektivt tilsyn/vedlikehold og som kan benyttes dersom fettavskilleren er tilført akutte utslipp som ikke skal ledes til nedstrøms renseanlegg. Hvis ikke skal det eksistere mekanismer og rutiner som umiddelbart stanser tilførselen til fettutskilleren.

3.2.2.2 Sil. Jærkylling AS har ikke installert sil/filter og bedriftens konsulent har vurdert at sil er unødvendig ettersom de målte verdiene for suspendert stoff er lavere enn hva som forventes for kommunal kloakk. Ut fra BAT-vurderinger er siling vanlig forbehandling og siling/filtrering må påregnes, men det er foreløpig ikke satt krav om bruk av sil. Det skal gjennomføres undersøkelser for å fastslå hvor mye organisk stoff som kan fjernes v.h.a. sil alt etter partikkelfordelingen, jf. pkt. 13.1. Sil eller tilsvarende kan derfor bli nødvendig.

3.2.2.3 Utjevningsbasseng. Dersom det installeres utjevningsbasseng for å tilfredsstillende krav til maksimale avløpsgrenser, temperatur eller for å ta hensyn til nedstrøms rensing, må bassenget utformes slik at både avløpsmengder og utslippskonsentrasjoner utjevnes i størst mulig grad, og det må om nødvendig utstyres med skrapeverk for fjerning av eventuelle sedimenter. Ved fare for anaerob nedbryting av organisk stoff og luktdannelse, må bassenget utstyres med lufting eller annet utstyr for luktreduksjon. Bassengene må utstyres med omløp som sikrer

⁸ Jf. forurensningsforskriften 15A. Påslipp

effektivt tilsyn/vedlikehold og som kan benyttes dersom bassenget er tilført akutte utslipp som ikke skal ledes videre til nedstrøms renseanlegg.

3.2.2.4 Temperatur. Temperaturen til avløpsvannet skal være så lav at interne renseprosesser og måleutstyr fungerer optimalt og slik at nedstrøms renseanlegg ikke får driftsproblem. Temperaturmåling i fettutskilleren, jfr. søknaden og tillatelsens pkt 3.1, skal skje slik at målingene blir representative.

3.2.2.5 pH. Om nødvendig må det skje pH-regulering før avløpsvannet slippes ut på kommunalt nett. Dette innebærer kontinuerlig logging av pH og styring av nødvendig reguleringsutstyr. Effekten av regulering må eventuelt kunne dokumenteres, jfr. pkt 13.2.1. Dersom samlet effekt av høy pH i utslipp fra bedriftene på Kviamarka likevel har negativ effekt på nedstrøms rensing, vil øvre pH-grense i tillatelsen måtte justeres. Kommunen kan, uavhengig av krav i denne tillatelsen, sette tilsvarende krav, jfr. pkt. 3.1.4.

3.2.2.6 Desinfeksjonsmidler/vaskemidler. Ved utslipp av desinfeksjonsmidler og vaskemidler til avløpsnett, skal forholdet mellom PEC/PNEC⁹ < 1 vurderes i forhold til renseprosessen nedstrøms. Dokumentasjon om nødvendig krav til uttynning må foreligge før bruk. Om nødvendig må det skje avgifting før utslipp.

All bruk av desinfeksjonsmidler og vaskemidler må avklares med eier av nedstrøms renseanlegg og skal skje slik at driften av renseanlegget ikke forstyrres. Dersom effekten av nedstrøms rensing synker eller forstyrres p.g.a. for stort innhold av desinfeksjonsmidler og vaskemidler i de samlede avløpsmengdene som skal behandles, kan det i perioder bli nødvendig å styre slike påslipp fra bedrifter, herunder Jærkylling AS sitt påslipp, slik at renseseffekten i størst mulig grad opprettholdes.

Jærkylling AS er ansvarlig for all bruk av desinfeksjonsmidler og vaskemidler ved bedriften, også dersom drifts- og vedlikeholdsarbeid blir utført av innleide firma. Dette innebærer at Jærkylling AS sin internkontroll på dette området skal omfatte aktiviteten til slike firma og at innleide firma skal basere sin virksomhet på Jærkylling AS sitt internkontrollsystem.

3.2.2.7 Partikler og organisk stoff, rister m.m. Det skal eksistere driftsmessige rutiner og utføres tiltak for å redusere utslipp av partikler og organisk stoff. Dette gjelder også tilpassing av produksjonsrutiner til utslippsgrensene og kapasiteten til nedstrøms renseanlegg. Tiltakene skal så langt teknisk og økonomisk mulig samsvare med tiltak anbefalt i referansedokument (BREF) knyttet til best tilgjengelig teknologi (BAT) for denne bransjen. Dette innebærer at utslippene om mulig skal reduseres i forhold til grensen i pkt. 3.1.1.

3.2.3 Optimalisert vannforbruk

Det skal eksistere driftsmessige, interne rutiner og utføres tiltak for å optimalisere bruken av vann slik at mengden vann som går til avløp eller belaster renseanlegg, blir mest mulig redusert og tilpasset kapasiteten til nedstrøms renseanlegg. Tiltakene skal, så langt teknisk og økonomisk mulig, samsvare med BAT for denne bransjen. Dette innebærer at mengden avløpsvann skal reduseres mest mulig i forhold til grensen i pkt. 3.1.1.

3.2.4 Oljeholdig avløpsvann

Dersom virksomheten ønsker å slippe ut oljeholdig avløpsvann fra verksteder og lignende, må dette søkes spesielt om. En eventuell søknad sendes til Fylkesmannen.

⁹ PEC: Predicted Environmental Concentration, PNEC: Predicted No Effect Concentration.

3.2.5 Vedlikehold av ledningsverk.

Jærkylling AS er ansvarlig for at avløpsvannet kommer fram til det kommunale ledningsnett, at avløpsvann ikke lekker ut i grunnen og at egen ledning ikke tettes til av fett, partikler eller lignende slik at akutte utslipp oppstår. I slike tilfeller må produksjonen stanses og utslippet opphøre fram til avløpsanlegget fungerer eller til avløpet kan pumpes i omløp til kommunalt nett. Dersom hovedledningen ikke fungerer p.g.a. lekkasje eller tiltetting som skyldes egne eller andres utslipp, må utslippet tilpasses kapasiteten.

3.2.6 Dokumentasjon.

Det skal til enhver tid foreligge et oppdatert ledningskartverk som gir oversikt over ledninger som er i bruk, jfr. pkt. 2.4 og 13.2.2. Kartverket skal være en del av internkontrollsystemet. Det skal foreligge driftsinstruks og utpekes en driftsansvarlige for renseanleggene og interne tiltak. Driften av rensinretninger og overvåking av parametere, skal være en integrert del av driften og inngå i internkontrollsystemet. Driften skal dokumenteres/logges slik at driftsansvarlige til enhver tid er oppdatert og slik at dokumentasjon kan hentes fram i ettertid.

3.3. Utslippssted for prosessavløp

Prosessavløpet vil bli sluppet ut i sjøen via kommunal utslippsledning på Grødaland i Hå.

3.4. Kjølevann

Bedriften produserer ikke kjølevann til utslipp og søknaden oppgir at kjølevann går i lukket system uten utslipp. Kjølevann fra kondensatorer skal i følge søknaden leveres til Tines meieri for varmegjenvinning i meieriet sin varmesentral. Det er ikke tillatt å slippe ut kjølevann. Dersom det blir behov for utslipp av kjølevann, må dette søkes om særskilt.

Ved nødvendig vedlikehold og rengjøring av interne kjølevannsystemet, skal vaskevann og liknende ledes til avløpssystemet. Ved bruk av begroingshindrende middel og andre kjemikalier i interne kjølevannsystem og eventuelt andre system for lagring av vann og væske, må avløpsvannet behandles som særlig giftig avløpsvann, jfr. pkt. 3.2.2.4.

3.5. Sanitæravløpsvann

Sanitæravløpsvann skal i utgangspunktet holdes skilt fra prosessavløpsvann slik at prosessavløpet blir rensert separat før påslipp til kommunalt nett. Ved eventuelle oppgraderinger av intern rensing ved f. eks. siling eller økt fettutskillerkapasitet, skal det utføres separasjonsarbeider som fjerner det sanitære avløpsvannet fra prosessavløpet. Det samme gjelder dersom det blir aktuelt å gjenvinne silgods eller utskilt fett for hele eller deler av industriområdet. Bedriften plikter å følge de krav anleggseier stiller for utslipp av sanitæravløpsvann. Denne tillatelsen griper derfor ikke inn i retten den ansvarlige for offentlig avløpsnett har til å stille ytterligere krav ved tilknytning til kommunalt nett, bl.a. kreve separering av avløpene.

3.6. Overflatevann

Overflatevann skal ikke ledes til kommunalt avløpsnett og renseanlegg med mindre på-kopplingsavtalen med eieren av det offentlige avløpsnett krever eller gir tillatelse til noe annet. Overflatevann skal ledes til kommunal overvannsledning via fordrøyningsbasseng.

3.6.1 Lokal overvannshåndtering.

Overvann skal i størst mulig grad håndteres lokalt på bedriftens områder ved infiltrasjon i grunnen og ved fordrøying. Lokal overvannshåndtering skal dokumenteres.

3.6.2 Bruk av utearealer

Avrenning av overflatevann fra bedriftens utearealer skal håndteres slik at det ikke medfører skade eller ulempe for miljøet. Det skal ikke skje spyling av utstyr eller kjøretøy på areal som drenerer til vassdrag eventuelt via overvannsledning. Det skal heller ikke skje lagring av utstyr, tanker og lignende som ikke er tilstrekkelig rengjort eller sikret mot lekkasjer, på areal som drenerer til overvannsnett. Om nødvendig må slike operasjoner og slik lagring gjøres innendørs og avløp ledes til renseanlegg.

3.6.3 Lasting og omlasting.

Dersom det blir utført operasjoner som f. eks. lasting, omlasting eller lignende der det kan oppstå fare for lekkasjer, er det nødvendig at overvannsledningene kan stenges og lekkasjer samles opp.

3.6.4 Tilsyn og dokumentasjon

Overvannssystemet skal være lett tilgjengelig for inspeksjon og prøvetaking. Bedriften plikter å føre tilsyn med overvannskummer, egne ledningsnett og uteareal, og å ta i bruk tilsyns-rutiner i internkontrollsystem for å hindre og for å rette opp feil. Bedriften plikter å ha oppdatert oversikt over ledningsnett, overvannsmengder og fordøyningseffekter som en del av internkontrollsystemet, jfr. pkt. 13.2.

4. Utslipp til luft

4.1. Utslippsvilkår

4.1.1 Utslipp av brenngasser til friluft.

I tillegg til elkraft, benytter bedriften naturgass som energikilde. Rammen for utslipp av brenngasser er bruk av 1,35 mill. m³ naturgass/år (54 mill MJ/år) i en installasjon på 3,5 MW, noe som tilsvarer bruk av 315 m³ naturgass/time. Utslipp til friluft fra forbrenningsanlegg/fyringsenheter for rene brenslere som f. eks naturgass, blir regulert av forurensingsforskriftens kapittel 27. Krav til utslipp går fram av § 27-4.

Kravene i forskriften gjelder også ved utslipp av øvrige brenngasser dersom deler av brenngassen, f. eks. CO₂, skilles ut for å leveres til annen lovlig bruk. Øvrige utslipp fra eventuelle utskillingsprosesser må omsøkes spesielt.

Fra 31. desember 2014 skal alle eksisterende anlegg oppfylle kravene som gjelder for nye fyringsenheter, jf. forurensingsforskriftens § 27-5.

4.1.2 Utslipp av brenngasser øvrige steder.

Utslipp av forbrenningsgasser (eksos) til andre steder enn friluft og utenom pipen, reguleres derfor av forurensingsloven og gjennom denne tillatelsen. Når spesielle forhold krever det, kan forurensingsmyndighetene kreve at også anlegg som forurensingsforskriftens kapittel 27 gjelder for, skal ha egen tillatelse etter forurensingslovens § 11. Jærkylling AS tillates med dette å levere opp til 66,5 millioner Nm³ brenngasser til annen lovlig bruk.

4.1.3 Utslipp av ventilasjonsluft

Det vil være utslipp av 36 000 Nm³ ventilasjonsluft fra produksjonshaller pr. time.

4.1.4 Lukt

Produksjonen skal ikke føre til at bedriften sitt samlede bidrag til luktbelastning i området overskrider en fastsatt luktgrenseverdi. Lukt konsentrasjonen på bakkenivå ved den mest belastede bolig, skole, barnehage, sykehus mv. skal ikke overskride 1,0 OU_E/m³ (europeisk lukten-

het pr. m³ luft). Grenseverdien er angitt som maksimal, månedlig 99 % timefraktil. OUE skal måles og beregnes i hht NS-EN 13725 og spredningsberegninger etter modelleringsverktøyet, OML.

4.2. Krav til utslippspunkt

Utslipp til friluft av brenngasser fra gassfyringsenheten vil skje gjennom pipe med de utslippspunkter/-høyder som er oppgitt i søknaden, dvs. 10 meter over bakken og 2 meter over tak.

Ved leveranser av brenngass (eksos eller CO₂) fra gassfyringsenheten til annen lovlig bruk, må mengdene som leveres kunne måles i forhold til totalproduksjonen av brenngasser.

Utslippshøyden for ventilasjonsluft skal være som oppgitt i søknaden, dvs. 10 meter over bakken og 2,3 meter over tak.

Klager på lukt/røyk kan føre til krav om luktmåling og ny vurdering av nødvendig pipehøyde/utslippsarrangement.

Selv om utslipp fra forbrenningsanlegg/fyringsenheter blir regulert av forurensingsforskriftens kapittel 27 og denne tillatelsen, kan utslippskonsentrasjonene i tillegg bli vurdert av kommunen i forhold til forurensingsforskriftens kapittel 7 og relevante normer og retningslinjer for luftkvalitet.

5. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Bedriften plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på bedriftsområdet, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn, trenger tillatelse etter forurensningsloven, evt. godkjenning fra kommunen¹⁰ eller Fylkesmannen i Rogaland.

6. Testing og substitusjon av kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel desinfeksjonsmidler, begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler m.m.

6.1 Testing

Kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal være testet med hensyn til nedbrytbarhet, toksisitet og bioakkumulerbarhet. Bare laboratorier som er godkjent i henhold til Good Laboratory Practice (GLP) og/eller akkreditert i henhold til NS-EN/IEC 17025:1999, kan benyttes til uttesting.

¹⁰ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

6.2. Substitusjon

Bedriften plikter å etablere et system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Så vel skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter bedriften å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.¹¹

Jærkylling AS er ansvarlig for all kjemikaliebruk ved bedriften, også dersom drifts- og vedlikeholdsarbeid blir utført av innleide firma. Dette innebærer at Jærkylling AS sin internkontroll på dette området skal omfatte aktiviteten til slike firma og at innleide firma baserer sin virksomhet på Jærkylling AS sitt internkontrollsystem.

6.3 REACH

REACH-forskriften setter krav til at stoffer alene, i stoffblandinger og eller i produkter, ikke framstilles eller bringes i omsetning med mindre de er registrert og vurdert i henhold til de relevante bestemmelsene i forskriften¹².

7. Støy

Bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

Hverdager (07 – 19)	Lørdager	Søn- og hel- ligdager	Kveld (kl. 19-23), hverdager	Natt (kl. 23-07), alle døgn	Natt (kl. 23-07), alle døgn
55 Lden	50 Lden	45 Lden	50 Levening	45 Lnight	60 LAFmax

Lden er A-veiet ekvivalent støynivå for dag/kveld/natt med 10 dB/5 dB tillegg på natt/kveld. Levening er A-veiet ekvivalent støynivå for kveldsperioden 19-23. Lnight er A-veiet ekvivalent støynivå for nattperioden 23-07. LAFmax er A-veiet maksimalnivå for de 5-10 mest støyende hendelsene innenfor perioden, målt/beregnet med tidskonstant "Fast" på 125 ms.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra bedriftens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og losing/lasting av råvarer og produkter. Overskridelser skal føre til snarlige tiltak. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Dersom kondensatorer og ventilasjons- og kjøleanlegg på taket ikke erstattes av system for energiutveksling innen 31. desember 2013, skal det være gjennomført en støymåling og om nødvendig støydempende tiltak innen denne dato.

Dersom kjøretøy med kjøleaggregat og vifteanlegg skal være plassert på Jærkylling AS sin eiendom, må disse områdene om nødvendig støyskjermes. Det skal i størst mulig grad legges til rette for elektrisk drift av kjøleaggregat og vifteanlegg framfor drift vha. bensin- eller dieselmotorer.

¹¹ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

¹² Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

Dersom forurensingsmyndigheten for trafikkstøy eller forurensingsmyndigheten for den/de aktuelle bedriften(e) krever det, skal bedriften bekoste kartlegging av støy som skyldes bedriftens bidrag til utendørs støy eller bidraget til trafikkstøy på adkomstvei eller bedriftsområde. I et industriområde skal kostnaden stå i forhold til andelen av støyen som bedriften står for. Dersom det skal gjennomføres støydempingstiltak, skal kostnader fordeles tilsvarende.

8. Energi

8.1. Energistyringssystem/energiledelse

Bedriften skal ha et system for kontinuerlig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon i anleggene. Energistyringssystemet skal være i samsvar med norsk standard for energiledelse, og BAT eller bedre skal i størst mulig grad legges til grunn for energistyringen. Energistyringssystemet skal inngå i bedriftens internkontroll, jf pkt. 2.5. Bedriften kan bli pålagt et tak for spesifikk energibruk.

Styringssystemet skal legge til rette for felles styring av energibruken for alle bedrifter ved Kviamarka som det inngås avtale om energisamarbeid med. Målet med energistyringen skal være optimalisert og redusert energibruk, og reduserte utslipp.

8.2. Energilogging og energiregnskap

Energibruken skal overvåkes og logges i sann tid.

Basert på bl.a. logging av energiproduksjon, energistrømmer og energibruk, skal bedriften lage og oppdatere et energiregnskap som identifiserer alle energistrømmer med størrelser. Dette inkluderer energi i forbruksvann, avløpsvann og ventilasjonsluft.

8.3. Utnytting av overskuddsenergi

Bedriften skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg, internt.

Jærkylling AS har etablert energiutveksling med nabobedrifter. Bedriften skal fortsatt, gjennom tiltak på eget bedriftsområde, legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk eller økonomisk mulig.

Det skal utredes og legges til rette for, eventuelt i regi av eksterne aktører, gjenvinning og bruk av energi i forbruksvann, avløpsvann, avgasser og ventilasjonsluft. Dette skal vurderes i forhold til bruk av fjernvarme, i forhold til leveranser til fjernvarmenettet og i forhold til framtidig utnytting av egen spillvarme eller spillvarme fra andre. En slik utredning, som også inneholder energistyringssystemet og energiregnskap, skal sendes Fylkesmannen innen 1. januar 2015. Utredningen skal utføres av firma med dokumentert kompetanse på området.

9. Avfall

9.1 Generelle krav

Bedriften plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper, å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Bedriften plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven,

herunder avfallsforskriften¹³. Rutinene for avfallshåndtering, bl.a. deklarerer og årlig innlevering av farlig avfall, skal være en del av bedriftens internkontroll.

Avfall som oppstår i bedriften, skal søkes gjenbrukt i bedriftens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

10. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning og uønskede hendelser.

10.1. Miljørisikoanalyse

Bedriften har gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse) med vekt på ytre miljø i forbindelse med søknaden. Bedriften er ansvarlig for at denne miljørisikoanalysen dokumenterer og omfatter alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse- og/eller miljøskader inne på bedriftens område eller utenfor. Forhold som kan forverre eksisterende forurensning, enten den omfattes av grenser i denne tillatelsen eller ikke, skal også vurderes. Potensielle kilder til akutt og økt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges og bedriften skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko.

Bedriften skal med jevne mellomrom oppdatere analysen av sin virksomhet. Alle hendelser som oppstår og som kan ha innvirkning på miljøet, må loggføres og tas med i grunnlaget for analysen. Ved modifikasjoner og endrede produksjonsforhold skal miljørisikoanalysen oppdateres. Analysen skal også omfatte forurensningseffekter av uønskede hendelser som forårsaker driftsforstyrrelser.

Eksempler på dette kan være konsekvenser av manglende energiutveksling med nabobedrifter, faren for menneskelige feil ved håndtering av større råstoff/innsatsfaktorer internt eller eksternt, feil/uhell ved kjemikaliedosering eller syrenøytralisering ved vask eller desinfisering, konsekvenser ved feil på renseanlegg eller røranlegg, økte utslipp i perioder med spesielt høy produksjon eller skader/kostnader ved forstyrrelser av interkommunal rensing.

Det må også vurderes risiko i forhold til parallell opptreden av uønskede hendinger, enten internt eller i forhold til hendelser som skjer ved nabobedrifter. Et annet eksempel er værforhold som kan prege fordrøyningsbassenget for overvann samtidig som en uønsket hendelse tilfører bassenget en belastning.

Bedriften skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

10.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen og oppdateringer, skal bedriften fortløpende iverksette eventuelle risikoreduserende tiltak som synes nødvendige. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Ved utslipp av større volum, må det utredes å benytte fettutskiller og utjevningssbasseng til oppsamling og lagring. Likeledes må det utredes rutiner for Jærkylling AS sin bruk av fordrøyningsbasseng for overvann og Jærkylling AS

¹³ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

sine oppgaver ved oppsamling av forurensinger. Bedriften skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

10.3. Etablering av beredskap

Bedriften skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Slike endringer skal meldes Fylkesmannen. Beredskapen mot akutt forurensning skal øves minimum en gang pr. år.

10.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift¹⁴. Bedriften skal også straks informere kommunen, interkommunalt utvalg mot akutt forurensning (IUA) og Kystverket i Horten¹⁵. Bedriften skal også så snart som mulig underrette Fylkesmannen i Rogaland i slike tilfeller.

11. Utslippskontroll og rapportering til Fylkesmannen i Rogaland

11.1. Utslippskontroll og måling

Bedriften skal gjennomføre kontrollmålinger av utslipp til luft og vann. Målinger omfatter prøvetaking, analyse og/eller beregning. Det skal føres kontroll med utslipp til vann over minst 8 uker basert på målinger og analyser. Dersom bedriften ikke har et fast punkt for målinger, må det måles simultant og parallelt i de enkelte avløp. Måling av utslipp til luft gjennom pipe blir regulert av forurensingsforskriftens kap. 27 – 6 avhengig av installert effekt.

Måleprogrammet skal baseres på følgende spesifiseringer:

11.1.1 Målingene skal utføres slik at de blir representative for de faktiske utslippene fra bedriften på årsbasis og for perioder med størst aktivitet. De skal sikre og dokumentere at gjeldende krav i tillatelsen og relevante forskrifter blir etterlevd. Målingene av utslipp til vann skal inntil videre skje i henhold til pkt. 3.1.1.

Prøvetaking i avløpet skal skje mengdeproporsjonalt. Målingene kan skje som ukeblandprøver eller døgnblandprøver. I en av periodene med størst produktionsaktivitet og stort vannutslipp, skal det velges to døgn der korttidsgrense I undersøkes 4 ganger à 1 time pr. døgn (til sammen 8 representative timeblandprøver). I samme overvåkingsperiode skal det skje måling over 2 x 4 ganger à 1 døgn som dokumenterer at korttidsgrense II overholdes (til sammen 8 døgnblandprøver).

11.1.2 Prøvetaking i avløpet skal søkes samordnet med kommunal eller interkommunal prøvetaking og prøvetaking ved andre bedrifter, slik at resultat i størst grad kan sammenlignes. Om nødvendig kan måleserien deles i to eller flere perioder, men en periode skal være minst 4 uker og samsvare med en periode med høyest produksjon. I måleprogrammet skal det inngå utredning av både prøvetaking, analyse og/eller beregning, herunder:

- prøvetakings-, prøvelagrings- og analysemetode
- valg av måleperioder

¹⁴ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning (9. juli 1992).

¹⁵ Telefon 33 03 48 00, 24-timers vakt

- eventuelle beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes i tillegg.

11.1.3 Vannforbruk skal registreres slik at forbruket ved enkeltprosesser i størst mulig grad kan identifiseres. Minutt-, time- og døgnverdier skal kunne logges. Avløpsmengde skal logges slik at minutt-, time- og døgnverdier kan vises.

11.1.4 Temperatur i fettutskillere og pH i avløpet skal registreres og logges fortløpende slik at verdiene kan vises, jfr. pkt. 3.2.2.4, 3.2.2.5 og 13.2.

11.1.5. Innen 1. oktober 2015 skal Jærkylling AS etablere et system for kontinuerlig mengdeproporsjonal prøvetaking slik at det daglig kan analyseres for organisk stoff, for eksempel TOC (totalt organisk karbon), KOF eller BOF. Disse analysene skal, med en akseptabel grad av presisjon, kunne uttrykke en verdi for utslipp av BOF₅. Dersom det viser seg at det er liten variasjon i utslippene, kan graden av kontinuitet vurderes. Målingene er en del av kvalitetssikringen av at utslippsgrensene overholdes.

11.1.6 Mengden, samt temperaturen på brenngassen som leveres til annet lovlig bruk, må måles og rapporteres årlig. Innholdet av CO₂, CO og NO_x må måles eller beregnes.

Bedriften er ansvarlig for at metoder og utføring er forsvarlig kvalitetssikret og for at programmet er en del av internkontrollsystemet. Ved inspeksjon/kontroll skal bedriften kunne vise hvordan måleprogrammet dokumenterer miljøpåvirkninger og eventuelt hvordan driften blir endret for å tilpasses miljøkravene.

11.2. Rapportering til Fylkesmannen

Bedriften skal rapportere innen 1. mars året etter utslippsåret via www.altinn.no. Rapportering skal skje i henhold til Klima- og forurensningsdirektoratets veileder til bedriftenes egenrapportering, se www.klif.no. Første ordinære rapportering skal skje innen 1/3 2016.

Bedriften skal i forbindelse med rapportering av utslippsdata til Fylkesmannen i Rogaland angi og kommentere:

- usikkerhet i datamaterialet
- resultater fra ringtester
- resultater fra tredjeparts verifikasjon av egne målinger

12. Overvåking av resipient og rapportering til Fylkesmannen

Dersom forurensingsmyndighetene ønsker å vurdere effekten av utslippet på vann- og sedimentkvalitet ved utslippsstedet for det kommunale renseanlegget og i hovedresipienten, plikter bedriften å støtte økonomisk i forhold til størrelsen på prosessutslippet, jfr. forurensingslovens § 51.

På samme måte plikter bedriften å sørge for eller bekoste nødvendige undersøkelser av kvaliteten på overvannet og effekten på resipienter. Dersom flere bedrifter leder overvannet sitt til samme resipient, skal bedriften delta/betale i forhold til mengde overvann. Dette gjelder også virkningen av eventuelle kjølevannsutslipp.

Data som fremskaffes ved overvåking i vann, inklusiv sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø. Data leveres på Vannmiljø's importformat, som finnes på <http://vannmiljokoder.klif.no>. Her finnes også oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk.

13. Undersøkelser og utredninger

13.1 Oppstartsmålinger og analyser.

Senest 1. oktober 2015 skal det settes i verk en undersøkelse av utslippsnivået for organisk stoff og fett. Det skal foretas analyser av suspendert stoff slik at partikkelens størrelses- og vektfordeling blir tydeliggjort. Undersøkelsen skal også klarlegge utslippsnivåene ut fra fettutskiller og indikere i hvilken grad utslippsgrensene for de aktuelle parametrene i tillatelsens pkt. 3.1.1 er realistiske og i hvilken grad rensetiltak vil ha effekt. Det skal tas mengdeproporsjonale samleprøver av organisk stoff og fett midlet over et døgn i minst en 3-ukers syklus, og samleprøver midlet over en time i 5 påfølgende timer pr. døgn i minst 2 døgn. Prøver for analyse av suspendert stoff kan samles som ukeblandprøver. Målingene skal skje i perioder med antatt størst utslipp og hydraulisk belastning. Ved stor ujevnhet i produksjonen og med store svingninger i måleresultater, må måleperioden utvides. Prøvetaking, prøvebehandling skal skje i h.h.t. akkrediterte metoder som dokumenteres. Analyser skal skje ved akkrediterte laboratorier. Ved gjennomføring av undersøkelsene, skal det skje registrering av øyeblikksverdier for vannforbruk og avløpsmengde. Det skal skje måling og utregning midlet over minutt av Q-maks som belaster renseinnretningene og det skal konstrueres varighetskurver for avløp på både døgn, time- og minuttbasis basert på avløp i representative produksjonsdøgn. Detaljert plan for undersøkelsen skal sendes Fylkesmannen til informasjon før oppstart.

I hver prøve (døgnprøve og timeprøve) skal det måles konduktiviteten slik at effekter av f. eks. saltlake kan evalueres.

Undersøkelsene skal rapporteres til Fylkesmannen innen 2 måneder etter gjennomføringen, og senest innen 1. mars 2016. Undersøkelsen og rapporteringen skal gjennomføres av en uavhengig konsulent med kompetanse på avløpsmåling, prøvetaking og partikkelanalyse/filterdesign. Resultatene kan føre til endrede utslippsrammer, jfr. pkt. 3.1.1. Dette inkluderer også grensene for mengde avløpsvann. Undersøkelsen kan kombineres med undersøkelser i forbindelse med årlig rapportering til Altinn, se pkt. 11.

13.2 Utredninger

13.2.1 Innen 1. juli 2015 skal Fylkesmannen tilsendes en utredning som viser hvor og hvordan pH logges i forbindelse med pH-måling og hvordan nødvendig pH-justering kan skje. Utredningen skal dokumentere hvordan Jærkylling AS kan sikre at utslippsgrensene for pH overholdes inne fristen i 3.1.1.

13.2.2 Innen 15. desember 2014 skal Fylkesmannen tilsendes et kartverk, gjerne digitalt på shapefil eller i annet egnet filformat, som viser ledningskartverk til alt prosessavløp, sanitæravløp og overvannsavløp.

14. Utskifting av utstyr

Dersom det skal foretas utskifting av utstyr i virksomheten som gjør det teknisk mulig å motvirke forurensninger på en vesentlig bedre måte enn da tillatelsen ble gitt, skal Fylkesmannen på forhånd gis melding om dette.

All utskifting av utstyr skal baseres på at det skal benyttes best tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning.

15. Eierskifte/organisasjonsendringer

Ved vesentlige endringer i organisasjonen som kan få noe å si for tillatelsen, skal fylkesmannen ha melding fra styret i bedriften om de gjeldende eierforhold og eventuelt endrede personlige ansvarsforhold som betyr noe for denne tillatelsen, jfr. pkt. 1.1. og pkt. 2.6.

Hvis bedriften overdras til ny eier, skal melding sendes Fylkesmannen så snart som mulig og senest 1 måned etter eierskiftet.

16. Nedleggelse

Dersom virksomheten blir nedlagt, eller hele/deler av virksomhet stanser for en lengre periode, skal eieren eller brukeren gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensninger. Hvis anlegget eller virksomheten kan medføre forurensninger etter nedleggelsen eller driftsstansen, skal det i rimelig tid på forhånd gis melding til Fylkesmannen i Rogaland.

Fylkesmannen i Rogaland kan fastsette nærmere hvilke tiltak som er nødvendige for å motvirke forurensning. Fylkesmannen i Rogaland kan pålegge eieren eller brukeren å stille garanti for dekning av framtidige utgifter og mulig erstatningsansvar.

Ved nedleggelsen eller stans skal bedriften sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr og avfall tas hånd om på forsvarlig måte, herunder at farlig avfall håndteres i henhold til gjeldende forskrift.¹⁶ Det samme gjelder dersom eiendommen blir solgt.

Hvis bedriften flytter, vil ikke tillatelsen automatisk kunne overføres til det nye stedet. Blir eiendommen solgt i forbindelse med flytting, kan ikke tillatelsen overføres direkte til kjøper.

De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til Fylkesmannen i Rogaland innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Plan for å motvirke forurensning, eller fare for forurensning i situasjoner som nevnt ovenfor, og for å rapportere tiltak, skal inngå i internkontrollen til bedriften. Bedriften skal realisere planen ved fare for nedlegging, driftsstans eller konkurs.

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand igjen.

Dersom virksomheten ønskes startet på nytt, skal det gis melding til Klima- og forurensningsdirektoratet i god tid før start er planlagt.

17. Tilsyn

Bedriften plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

¹⁶ Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte stoffer, jfr punkt 2.1.

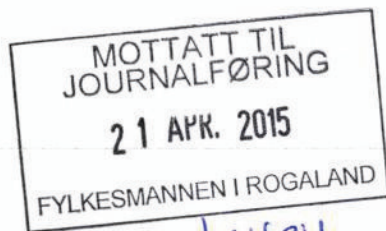
Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg. eller de er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

	Vanlige forkortelser
Bromerte flammehemmere:	
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktaborbromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclohexan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4'isopropyliden difenol)	TBBPA
Klorholdige organiske forbindelser	
1,2-Dikloreten	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ -C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ -C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ -C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ -C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Tensidene:	
Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Triklloreten	TRI
Trikloran (2,4,4'-Trichloro-2'-hydroxydiphenyl ether)	
Nitromuskforbindelser:	
Muskxylen	
Alkylfenoler og alkylfenoletoksyler:	
Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6tri-tert-butylfenol	
Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)	
Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Perfluoroktansyre (PFOA)	
Tinnorganiske forbindelser:	
Tributyltinn	TBT
Trifenylytinn	TFT, TPT
Polysykliske aromatiske hydrokarboner	
Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)	DEHP
Bisfenol A	BPA
Dekametylsyklopentasiloksan	D5

Likelydende brev

KSO 11/7434

Oslo, 13.4.2015

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2014/13737

Saksbehandler:
Ingrid Aarre Daae

Avgjørelse av klage på fylkesmannen i Rogalands vedtak om nye frister i tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Den Stolte Hane Jæren AS avd. Nærbø

Miljødirektoratet har behandlet klage på de nye fristene Fylkesmannen vedtok den 6. oktober 2014.

Fristen for overholdelse av temperaturkravet settes til 1. juli 2015.

Samtlige andre pålagte systemer skal være på plass innen 1. oktober 2015, og undersøkelser pålagt i tillatelsens punkt 13 skal starte opp samme dato.

Undersøkelsene skal rapporteres til Fylkesmannen innen 1. mars 2016.

Vi viser til klage datert 29. oktober 2014. Klagen gjaldt vedtak fattet av Fylkesmannen i Rogaland den 6. oktober 2014. Klagen ble sendt inn av COWI AS på vegne av Den Stolte Hane Jæren.

Vedtaket av 6. oktober 2014 inneholdt nye frister for iverksetting av diverse tiltak den Den Stolte Hane Jæren er pålagt å utføre gjennom sin utslippstillatelse datert 5. juli 2013. Utslippstillatelsen var til klagebehandling i Miljødirektoratet, og ble avgjort her 7. juli 2014. Miljødirektoratet endret ingen av fristene som nå er påklaget. Direktoratet anså i utgangspunktet at Fylkesmannen og virksomheten best kunne avklare nye frister seg imellom. På vegne av virksomheten søkte COWI Fylkesmannen om utsatte frister den 4. september 2014.

Fylkesmannens vedtak

Med hjemmel i forurensningslovens § 11 vedtok Fylkesmannen i Rogaland følgende nye frister for gjennomføring av tiltak ved Den Stolte Hane Jæren, som er relevante for klagen:

Tiltak	Frist	Henvvisning til vilkår
Sette i verk en undersøkelse av utslippsnivået for organisk stoff, suspendert stoff og fett	1/2-2015	13.1
Rapportere undersøkelsen av utslippsnivået	1/8-2015	13.1
Utrede logging og justering av pH	15/12-2014	13.2.1

Etablere et måleprogram for prøvetaking og analyse av organisk stoff	1/10-2013	11.1.5
Frist for å overholde temperaturkravet	30/4-2015	3.1.1

Fylkesmannen viser til § 11 1. ledd pkt. 5 i forurensningsloven som begrunnelse for vedtaket: «Forurensningsmyndigheten kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelse etter loven her eller etter forskrift i medhold av loven, eller sette nye vilkår, og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake dersom»

5) de fordeler forurenseren eller andre får av at vilkår blir lempet på eller opphevet, er vesentlig større enn de skader eller ulemper det vil føre til for miljøet, ...».

Fylkesmannen mente at endringene innebar store fordeler for Den Stolte Hane, men at hensynet til skader og ulemper tilsier at fristene ikke kunne være så vide som omsøkt den 4. september 2014.

Klagers anførsler

COWI klager på at Fylkesmannen har gitt til dels betydelig kortere frister enn det virksomheten søkte om i brev datert 4. september 2014.

COWI mener det burde følge implisitt av deres forrige klage på utslippstillatelsen av 5. juli 2013, at de også påklaget fristene knyttet opp mot pålagte vedtak. De kritiserer derfor Fylkesmannen for å bruke det faktum at de ikke klaget på selve fristene mot dem, som argument for at Fylkesmannen kan fastsette kortere tidsfrister enn det virksomheten har søkt om.

COWI forklarer at Den Stolte Hane Jæren har innstilt seg på å bygge et nytt anlegg for å overholde kravene i utslippstillatelsen. Fremdriftsplanen for bygging av dette anlegget, var utgangspunktet for de omsøkte fristene datert 4. september 2014. Arbeidet er ifølge COWI blant annet basert på anbefalinger om forbedringer av prøvetakingsrutiner gitt av Aquateam COWI. Bedriften ber om at de fristene Fylkesmannen setter, ikke er til hinder for å følge den fremdriftsplanen som er satt. Virksomheten ber om følgende nye frister:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Sette i verk en undersøkelse av utslippsnivået for organisk stoff, suspendert stoff og fett	1/10-2015	13.1
Rapportere undersøkelsen av utslippsnivået	1/3-2016	13.1
Utrede logging og justering av pH	1/3-2016	13.2.1
Etablere et måleprogram for prøvetaking og analyse av organisk stoff	1/10-2015	11.1.5
Frist for å overholde temperaturkravet	1/7-2015	3.1.1

Fylkesmannens merknader til klagen

Fylkesmannen kommenterer klagen inngående i oversendelsen til Miljødirektoratet datert 10. november 2014. Vi gjengir her bare hovedtrekkene. Fylkesmannen i Rogaland påpeker at i og med at klagesaken, som ble avgjort 7. juli 2014, ikke var gitt oppsettende virkning, hadde virksomheten en plikt til å rette seg etter Fylkesmannens vedtak av 5. juli 2013.

Med unntak av et visst hensyn til saksbehandlingstiden, mener Fylkesmannen i utgangspunktet at de fastsatte fristene bør opprettholdes. Dette begrunner Fylkesmannen med at det haster å sette i verk tiltakene, for å stanse utslippsoverskridelsene ved Grødaland renseanlegg. Et annet argument er at bedriften lenge har visst hvilke tiltak som er nødvendig å gjennomføre, uten at de har tatt skikkelig tak i det. Fylkesmannen mener også tiltakene er teknisk mulig å gjennomføre innen fristene.

Fylkesmannen anbefalte Miljødirektoratet å fastsette følgende nye frister:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Sette i verk en undersøkelse av utslippsnivået for organisk stoff, suspendert stoff og fett	1/3-2015	13.1
Rapportere undersøkelsen av utslippsnivået	1/9-2015	13.1
Utrede logging og justering av pH	15/1-2015	13.2.1
Frist for å overholde temperaturkravet	1/7-2015	3.1.1

Andre innkomne merknader

I e-post til Fylkesmannen den 23. desember 2014, skriver COWI at Den stolte Hane planlegger et tilbygg hvor de vil få mulighet til kontrollere pH og temperatur. Avløpsvannet vil her utjevne pH automatisk, men de vil også ha mulighet til å tilføre syre når pH-en er for høy. COWI påpeker at Den Stolte Hane i dag en gjennomsnittlig pH på 6,64. Ved installasjon av utjevningsbasseng vil vi i tillegg kunne unngå utslippstopper på pH.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet viser hovedsakelig til vår avgjørelse i klagesaken datert 7. juli 2014, og går ikke gjennom detaljene i denne saken på nytt. Det er kun de nye fristende for gjennomføring av tiltak på virksomheten som er påklaget, som skal vurderes av direktoratet. Som klageinstans kan vi prøve alle sidene av fylkesmannens vedtak, og skal se til at fylkesmannen har fulgt de regler som gjelder for området, jf. forvaltningslovens § 34.

Fylkesmannen har hjemlet sitt vedtak i § 11 i forurensningsloven, men refererer til § 18 første ledd punkt 5, som begrunnelse for vedtaket. Miljødirektoratet antar at henvisningen til § 11 er en skrivefeil, og at Fylkesmannen her har ment § 18, siden det er denne paragrafen som refereres i vedtaket. Vi mener denne skrivefeilen ikke har hatt innvirkning på vedtaket, og ikke er noen ugyldighetsgrunn, jf. forvaltningslovens § 41.

Forurensningsmyndighetens hovedansvar er at utslippsgrensene i konsesjonen må overholdes. Virksomheten har fått utvidet frist for å nå temperaturkravet. Forøvrig forutsetter vi at virksomheten overholder de utslippsgrensene som nå er vedtatt. Vi minner spesielt om at kravet til utslipp av fett på 200 mg/l (maksimal øyeblikksverdi) gjelder. Virksomheten har plikt til å gjøre tiltak mot ulovlige utslipp etter § 7 annet ledd i forurensningsloven.

Vi mener det i utgangspunktet ikke er vår rolle å detaljstyre hvilke tiltak som bør gjøres i hvilken rekkefølge på virksomheten, for å oppnå et adekvat system for prøvetaking og utslippskontroll. Vi anerkjenner imidlertid at Fylkesmannen har gått veldig grundig inn i denne saken, og har hatt behov for å fastsette løpende frister, for å få fortgang i prosessene på bedriften. Bedriften har lenge vært klar over problemene på virksomheten, og hatt god tid til å gjennomføre tiltak.

Vi minner, som Fylkesmannen, om at vedtaket i klagesaken, som ble avgjort her den 7. juli 2014, ikke var gitt oppsettende virkning, og at Den Stolte Hane Jæren derfor i utgangspunktet hadde plikt til å rette seg etter Fylkesmannens vedtak datert 5. juli 2013, inkludert fristene. Vi har imidlertid en viss forståelse for at Den Stolte Hane Jæren ikke startet opp med kostbare tiltak før klagen ble avgjort, og at den lange saksbehandlingstiden her derfor også har vært en medvirkende årsak til forsinkelsen.

Selv om hensikten med de pålagde fristene er å få skikkelig dokumentasjon av hva som faktisk slippes ut fra Den Stolte Hane, gjelder de fleste kravene i utgangspunktet målinger og overvåkning, ikke utslippsnivåer. Endring av de aktuelle fristene, skal derfor ikke egentlig ha betydning for utslippene fra virksomheten. Unntaket er kravet til temperatur. Men selv om temperaturkravet har betydning for utslipp av fett fra virksomheten, gjelder som sagt utslippsgrensene for fett, og en utsettelse av temperaturkravet skal derfor i utgangspunktet ikke ha noen innvirkning på fettutslippet. Miljødirektoratet mener således at vilkårene for å endre fristene i tillatelsen etter § 18 første ledd punkt 5, er til stede, siden de utsatte fristene i utgangspunktet ikke skal ha noen betydning for utslippene fra virksomheten. Fordelene ved å gi virksomheten noe mer rom for å kunne følge fastsatte planer i en hensiktsmessig rekkefølge, regnes derfor som større enn ulempene for miljøet.

Virksomheten mener selv de kan klare tillatelsens temperaturkrav for avløpsvann innen 1. juli 2015. Dette er også fristen Fylkesmannen foreslo i oversendelse av saken til Miljødirektoratet den 10. november 2014. Vi ser derfor ikke grunn til å forlenge denne fristen ytterligere enn til den 1. juli. Miljødirektoratet minner igjen om at utslippskravet til fett, vedtatt 7. juli 2014, gjelder.

Virksomheten har selv antydnet at et nytt anlegg for å sikre god prøvetaking kan stå ferdig innen 1. oktober 2015. Vi anser derfor dette som en egnet og realistisk frist, for når alle øvrige systemer og kartlegginger bør være på plass, inkludert et system for logging og justering av pH.

Virksomheten fikk gjennom klagebehandlingen i Miljødirektoratet vedtatt de grenseverdiene for pH som de søkte om. Virksomheten opplyser i e-post til Fylkesmannen av 23. desember 2014, at gjennomsnittsgrensen for pH overholdes. Vi forutsetter at virksomheten også i dag gjør nødvendige tiltak for å stanse eller justere utslippet, dersom pH-toppene overskrider rammene for tillatelsen jf. tillatelsens tabell 3.1.1, og forurensningslovens § 7 annet ledd.

En utsettelse for å få et godt system for logging og justering av pH, betyr altså ikke at virksomheten i mellomtiden kan overskride fastsatte grenseverdier for pH. For at et anlegg for justering av pH skal kunne stå ferdig til 1. oktober 2015, mener Miljødirektoratet fristen for å utrede et slikt system må settes noe tidligere, enn dato for ferdigstillelse av anlegget. Vi setter derfor ny frist for utredning av system for logging og justering av pH til 1. juli 2015.

Vi mener undersøkelsene som er pålagt i tillatelsens punkt 13 hovedsakelig er sentrale for å avklare hvorvidt tiltakene på virksomheten har fungert. Vi er derfor enige med bedriften i at det er mest hensiktsmessig at undersøkelsene starter opp umiddelbart etter at anlegget er ferdigstilt den 1. oktober. Uavhengig av dette, og selv om målingene som utføres på virksomheten i dag ikke er optimale, må bedriften likevel måle og rapportere utslippstall etter beste evne, jf. de krav i

tillatelsens punkt 11.1 og 11.2, som ikke er omfattet av denne klagen. Med unntak av det nye kravet til temperatur, gjelder som sagt utslippsgrensene i tabell 3.1.1 i tillatelsen i dag.

Konklusjon

Med hjemmel i forvaltningslovens § 34, vedtar Miljødirektoratet følgende frister for gjennomføring av tiltak pålagt gjennom utslippstillatelsen til Den Stolte Hane Jæren, avdeling Nærbø:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Sette i verk en undersøkelse av utslippsnivået for organisk stoff, suspendert stoff og fett	1/10-2015	13.1
Rapportere undersøkelsen av utslippsnivået	1/3-2016	13.1
Utrede logging og justering av pH	1/7-2015	13.2.1
Etablere et system for prøvetaking og analyse av organisk stoff	1/10-2015	11.1.5
Frist for å overholde temperaturkravet	1/7-2015	3.1.1

Fristene Miljødirektoratet nå har fastsatt kan ikke klages på, jf. forvaltningslovens § 28.

Hilsen
Miljødirektoratet

Bjørn Bjørnstad
avdelingsdirektør

Gunhild Dalaker Tuseth
seksjonsleder

Likelydende brev til:
COWI AS
Den Stolte Hane Jæren AS, avd. Nærbø
Fylkesmannen i Rogaland

Kopi til:
Hå kommune Boks 24 4368 Varhaug
IVAR IKS Postboks 8134 4069 STAVANGER

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 05.07.2013

Vår ref.: 2011/7434

Arkivnr.: 461.3

Jærkylling AS
Næringsveien 23
4365 NÆRBØ

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00

F: 51 52 03 00

E: fmropost@fylkesmannen.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Jærkylling AS, oversendelse av tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Fylkesmannen i Rogaland har ferdigbehandlet søknaden fra Jærkylling AS og har besluttet å gi virksomheten tillatelse etter forurensningsloven på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt. Tillatelsen gitt 20. januar 2000 og som var knyttet til virksomheten på Bjorhaugsletta, oppheves ved dette vedtaket.

Vi viser til søknad av 11. august 2011 om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven. Det vises også til tilleggsopplysninger, høringsuttalelser samt øvrig kommunikasjon,

Fylkesmannen i Rogaland gir herved tillatelse til Jærkylling AS på visse vilkår. Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt dette brev. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf § 16. Tillatelsen avløser forrige tillatelse gitt 20. januar 2000 og som var knyttet til virksomheten på Bjorhaugsletta. Tillatelsen gitt 20. januar 2000 oppheves ved dette vedtaket, jf. forurensningslovens § 18, 3. ledd og tidligere varsling. Ved avgjørelsen om å gi tillatelse og ved fastsettingen av vilkårene, har Fylkesmannen lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket i forhold til de samfunnsmessige og næringsmessige fordeler som tiltaket vil medføre. Spesielt er belastningen fra bedriften vurdert opp mot kapasiteten til både resipienten og det kommunale renseanlegget. Ved fastsettingen av vilkårene har Fylkesmannen i Rogaland lagt vekt på hvilke tiltak og rutiner som er nødvendig for å unngå forurensingskader, hva som samtidig er mulige å gjennomføre uten for store kostnader og hva som kan oppnås med beste tilgjengelige teknikker (BAT¹). For aktiviteter som er forskriftsregulert, henvises til de aktuelle forskriftene.

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i tillatelsens pkt. 3 flg. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er omfattet av tillatelsen i den grad opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket

¹ BAT: Best Available Techniques

ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte stoffer oppført i tillatelsens vedlegg 1. For virksomheter hvor slike stoffer benyttes som innsatsstoffer eller dannes under produksjonen, er utslipp av stoffene bare omfattet av tillatelsen dersom dette fremgår uttrykkelig av vilkårene i tillatelsens pkt. 3 flg. eller utslippene er så små at de må anses å være uten miljømessig betydning.

Det understrekes at all forurensning fra bedriften isolert sett er uønsket. Selv om utslipp holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter bedriften å redusere utslippene så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for gjennom særskilte vilkår.

Det kan foretas endringer i tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18, jf. også tillatelsens pkt. 3.1.4, 3.1.5 og 13.1. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og en forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført. Det kan også bli iverksatt endringer i tillatelsen dersom pålagte utredninger og dokumentasjoner viser at det er nødvendig eller definerer tilrådelige grenser for utslipp.

At forurensningen er tillatt, utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulemper eller tap forårsaket av forurensningen, jf forurensningsloven § 56.

I tillegg til de krav som følger av tillatelsen, plikter bedriften å overholde forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter som er hjemlet i disse lovene. Enkelte av forskriftene er nevnt i tillatelsen. For informasjon om øvrige regler som kan være aktuelle for bedriften, vises til veiviser til regelverk om helse, miljø og sikkerhet (HMS) på www.regelhjelp.no.

Brudd på utslippstillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79. Også brudd på krav som følger direkte av forurensningsloven og produktkontrollloven samt forskrifter fastsatt i medhold av disse lovene, er straffbart.

Saksbehandling og bakgrunn

”RÅDSDIREKTIV 96/61/EF av 24. september 1996” (IPPC-direktivet) omhandler integrert forebygging og begrensning av forurensning, jfr. artikkel 1 og artikkel 2, pkt. 3, og er implementert i norsk lovgiving gjennom EØS-avtalen. Alle bedrifter som IPPC-direktivet omfatter, og som var i drift før 31.10.99, skal drives i samsvar med direktivet sitt krav innen 31.10.07. jfr. artikkel 5 i direktivet. Tillatelser som gis etter forurensningsloven, skal være i samsvar med dette direktivet. Blant annet gjelder krav om bruk av BAT. I tillegg til rensing, blir det fokusert på optimal energibruk og vannhusholdning. Næringsmiddelbransjen ble delegert til Fylkesmennene 5. mai 1993 og Jærkylling AS omfattes av forurensningsforskriftens kapitel 36., pkt. 6.4. Direktivet har derfor vært av betydning for utformingen av tillatelsen og for saksbehandlingen. Søknaden er vedlagt en opplisting (IPPC-utredning) av hvilke BAT-tiltak som bedriften gjennomfører for å tilpasse seg IPPC-direktivet.

Jærkylling AS drev tidligere virksomheten sin på Bjorhaugsletta og fikk tillatelse fra Fylkesmannen 20. januar 2000. Da det ble aktuelt for bedriften å flytte til Kviamarka, informerte Fylkesmannen i juni 2004 om nødvendige søknadsprosedyrer og om nødvendigheten av påslippsavtale med Hå kommune. Anlegget åpnet i september 2004 og i juni 2005 ble Fylkesmannen oversendt påslippsavtalen som partene var blitt enige om så langt. Jærkylling AS søkte om tillatelse 5. juli 2004, men Fylkesmannen forutsatte at utslippet ble regulert etter avtalen fra 2005.

I 2010 ble det klart at Jærkylling AS økte produksjonen så mye at den ble en IPPC-bedrift og måtte følgelig ha en egen tillatelse hjemlet i forurensningsloven. Etter foreløpig gjennomgang av søknaden høsten 2010, ble Jærkylling AS bedt om å sende inn søknad medio august 2011. Søknaden datert

11. august 2011 ble gått gjennom av Fylkesmannen på nytt og så sendt på høring og kunngjort 21. november 2011. Søknaden inneholdt også en gjennomgang av BAT-tiltak for bransjen og hvordan bedriften tilpasset seg dem. Fylkesmannen sammenfattet og kommenterte søknaden ved kunngjøringen i forhold til hva som er normale rensetiltak for ulike typer utslipp og i forhold til nedstrøms rensing. Høringsuttalelsene ble kommentert av bedriften 2. mai 2012. Tillatelsen ble ferdig utformet og oversendt til søker for sjekk av opplysninger etc. i desember 2012. Det ble først gitt kommentarer til tillatelsen 7. juni 2013. Dette var på grunn av endringer i søkers e-postadresser og endring i bedriftens ledelse rundt desember 2012.

I løpet av de siste årene har den økende mengde fett og organisk stoff, store temperatur- og pH-svingninger i avløpsvannet og generelt økende avløpsmengder ført til driftsproblemer for det nedstrøms biologiske renseanlegget. Ut fra bl.a. slike forhold har kommunen tatt initiativ til en gjennomgang av utslippene fra de forskjellige bedriftene på Kviamarka. Det er laget en egen påslippsavtale med Jærkylling AS som skal danne grunnlag for eventuell betaling for avløp basert på forurensing fra bedriften. Avtalen inneholder også rammer for påslipp.

Fylkesmannen har vurdert innholdet i høringsuttalelsene og kommentarene i forhold til om tillatelse kan gis og på hvilke vilkår. Vurderingene går fram når de enkelte miljøvirkningene og ulempene vurderes opp mot fordeler som tiltaket vil medføre.

Høringsuttalelser

IVAR IKS driver det biologiske renseanlegget som ligger nedstrøms og uttaler 5. januar 2012 at det må legges vekt på flere stoffer som kan ødelegge renseprosessen, bl.a. temperaturavhengige konsentrasjoner av fett og vegetabiliske oljer, vaske- og desinfeksjonsmidler, pH, ioner/salter (konduktivitet), organisk stoff og partikler. Virkemåten til hvert stoff på renseprosessen blir gjennomgått. Det blir pekt på behovet for representativ og mengdeproporsjonal prøvetaking på alle utslipp, oppdatert ledningskartverk og store nok fordrøyningsvolum. Etableringen av et flotasjonsanlegg vil bidra til økt kapasitet slik at Jærkylling AS kan øke utslippet fra 2500 personenheter (p.e.) til 8750 p.e.

Hå kommune uttaler 29. desember 2012 at pH på utslipp til kommunal ledning bør være under 9, temperatur i fettutskillere bør ikke overstige 30 C og prøvetakingsplass bør på sikt utformes slik at prøvetaking skjer automatisk via prøve taker med mengdeproporsjonalt uttak fra et felles uttaks-punkt for bedriften.

Torbjørn Reime, Dysjalsvegen 321 på Varhaug sender uttalelse 22. desember 2011. Reime har kommentarer som knytter seg vekselvis til forhold på Kviamarka og industriområdet på Grødal. Søknaden fra Jærkylling AS kommenteres ikke direkte, men Reime kommenterer i stor grad konsekvensene når det gjelder transport til og fra Jærkylling AS. Reime beregner antall årlige transporter som den nye tillatelsen genererer, til å ligge mellom 10 620 og 13 740 avhengig av kapasiteten til kjøretøyet. Støyforurensingen fra denne transporten må tas med i vurderingene. Reime mener at den økte produksjonen automatisk vil få følger for tillatelsene til bedriften på Kviamarka som skal slakte alle kyllingene som produksjonsøkningen medfører, for bedriften som skal destruere alt avfallet og for avløpsanlegget som skal rense økt avløpsmengde. Det blir også pekt på Miljødirektoratet (tidligere Klif) sin avgjørelse om klagerett i forhold til trafikkstøy fra transport til meieriet på Kviamarka av 14. oktober 2011, innholdet i IPPC-direktivet om driftsansvarliges plikter, virksomheters plikt til å underrette myndighetene om endringer og om revurdering av vilkår i tillatelser. Reime krever at Fylkesmannen behandler tillatelsen for Jærkylling AS ut fra følgende seks forutsetninger: 1: En tillatelse må knyttes til dagens tomteareal, 2: Nortura Nærbø Kyllingslakteri AS må søke om ny tillatelse p.g.a. økt slaktemengde, 3: Norsk Protein på Grødal må tilpasse sin tillatelse til økningen, 4: Fylkesmannen må behandle tillatelsen i h.h.t. forurensingslovens § 17 av hensyn

til Reime, 5: Multiconsult sin støyrapport fra 2008 må legges til grunn for behandlingen, og pkt. 6: siden tiltakshaverne i Kviamarka og på Grødalaland med jevne mellomrom har fremmet sine interesser i møter med Fylkesmannen, ønsker Reime det samme forut for behandlingen av søknaden til Jærkylling AS.

Det er ikke gitt uttalelse til søknaden fra de andre bedriftene på Kviamarka som er knyttet til de kommunale avløpsledningene og til IVARs renseanlegg på Grødalaland.

Jærkylling AS v/COWI kommenterte 2. mai 2012 uttalelsene til søknaden. I forhold til IVARs uttalelser blir disse kommentert slik:

Fettutskiller: Jærkylling har to fettutskillere med kapasitet 2 x 32,4 m³/t etter justering for vaske-midler i følge NS-EN 1852-2 og ut fra krav om oppholdstid på 5 min. Gjennomsnittlig avløps-mengde forventer å øke fra 20 m³/t (300 m³/15 t) til totalt 30 m³/t (400 m³/13,3 t) og det vil dermed være nok kapasitet i henhold til norsk standard. Når det gjelder IVARs krav om avløpstemperatur under 30 °C, har Jærkylling AS on-line måling av temperatur, men de maksimale verdiene har vært 30 – 50 % høyere enn dette. Det vises til påslippsavtalen med Hå kommune og det blir pekt på at fettutslippet er relativt lavt trass i temperaturen og at NS-EN 1852-2 ikke krever en reduksjon i hydraulisk kapasitet før temperaturen overstiger 60 °C.

Vaske- og desinfeksjonsmidler: COWI AS viser til samordnet test på avløpet fra Kviamarka der det ikke ble funnet restklor og det henvises til vaskemiddelleverandørens opplysninger om at klorforbindelser brytes raskt ned i avløpsvann.

pH: Det vises til påslippsavtalens innhold og opplyses om at Jærkylling AS har installert utstyr for kontinuerlig måling av pH.

Ioner og saltlake: Avrenningen er vanligvis lavere enn 5 % av forbrukt mengde, men kan komme opp i 10 % for enkelte produkter. Bedriften vil sørge for jevnt utslipp av lake og vil kunne måle det som konduktiviteten.

Organisk stoff: Organisk stoff vil bli målt som BOF₅ og det er rutiner for dette i dag.

Partikler og undersøkelse av partikkelstørrelse: Det vises til at innholdet av suspendert stoff (SS) er lavt og ligger under det som regnes som innholdet i ”normalt norsk spillvann”.

Representativ og mengdeproporsjonal prøvetaking: Jærkylling AS påpeker at sammenkopling av dagens utslipp som IVAR ønsker i den hensikt å ha ett målepunkt, er vanskelig og utenfor en fornuftig økonomisk ramme. Det ble ikke satt slike krav da bedriften ble bygget og ledningsnettene er deretter. Det blir vist til hvordan prøvetakingen blir utført i dag og det hevdes at dette må være nok for å få representative prøver.

Fordrøyningsvolum: Jærkylling AS mener det vil by på store praktiske problemer ved å etablere et fordrøyningsbasseng p.g.a. rørsystemet. Dessuten er påslippet i p.e. prosentvis så lite at krav om fordrøyning må være overdrevent.

Når det gjelder uttalelsene fra Hå kommune, dekker kommentarene til IVARs uttalelser også uttalelsene fra Hå.

Jærkylling AS forstår Torbjørn Reime sin bekymring i forhold til støy fra transport, men vil for sin egen del overholde alle forventede støykrav og har søkt om slike støynivå. Et energisamarbeid med andre bedrifter kan føre til at luftkjølte kondensatorer blir overflødige.

Kommentarer til tillatelsesutkastet

Jærkylling AS v/COWI kommenterer at det er satt strengere utslippskrav enn i påslippsavtalen og at det kreves et annerledes prøvetakingsprogram og undersøkelsesprogram enn hva en er blitt enige med kommunen om. Spesifikt reageres det over utslippskrav for fett og midlingstiden for måling av fett, krav til temperatur, krav til pH, krav til suspendert stoff (SS), krav til fettutskiller i forhold til NS-EN 1825, omløpskrav til fettutskiller, krav om analyse av størrelses- og vektfordeling av partikler, krav om skille mellom prosess- og sanitæravløpsvann, krav om kontinuerlig, mengdeproporsjonal prøvetaking og utformingen av undersøkelsesprogrammet.

Andre forhold og lovverk

Jærkylling AS omfattes av mange lovverk. Ved siden av den foreliggende tillatelsen vil internkontrollforskriften være sentral, men mange av aktivitetene til Jærkylling AS vil også omfattes av forurensingsforskriften og avfallsforskriften. Forholdet til vannforskriften og naturmangfoldloven blir kommentert der disse er aktuelle for virksomheten. I tillegg er det flere generelle bestemmelser som omfatter Jærkylling AS, bl.a. reguleringsbestemmelser som også omfatter støy.

Fylkesmannens vurderinger

1. Virkninger på vannressurser

Tidligere er det gjort en rekke resipientmessige vurderinger i forhold til utslipp fra IVAR IKS sitt renseanlegg på Grødaland. Jærkylling AS sitt utslipp omfattes av rammen for denne tillatelsen som er på 150 000 p.e. Utslippet er lokalisert på ca. 18 meters dyp og 450 meter fra land. Likevel er det slik at bølgeeksponeringen, vindpåvirkningen og det grunne utslippsdypet gjør at en ikke kan forvente verken langvarige lagdelinger/sjiktinger i vannmassene på dette dypet eller innlagingsmuligheter for avløpsvannet. Utslippet vil kunne merkes nær utslippspunktet ved gjennomslag til overflaten, og i enkelte tilfeller har utslippet blitt synlig pga. ukontrollerte utslipp til overløp fra enkeltbedrifter. Dette kan skje dersom bedrifter mangler utjevningsmuligheter for avløpsvannet sitt eller det totale påslippet overskrider renseanlegget sin hydrauliske kapasitet.

Utslippet fra renseanlegget er vurdert i forhold til vannforskriften og naturmangfoldloven og dekker dermed også utslippet fra Jærkylling AS. Mht. økt mengde animalsk avfall som må behandles hos Norsk Protein AS, vil økte utslipp fra denne bedriften omfattes av IVAR IKS sin utslippsramme. Endringer i Norsk Protein AS sin tillatelse vil eventuelt bli behandlet som en egen sak. De samme rammer og betingelser gjelder for kyllingslakteriet som slakter råstoff for Jærkylling AS.

Vilkårene som settes til utslipp av avløpsvann fra Jærkylling, vil i stor grad ta hensyn til at rensingen i IVAR IKS sitt renseanlegg på Grødaland vil fungere etter hensikten.

Overflatevann skal i størst mulig grad håndteres lokalt på bedriftens områder ved infiltrasjon i grunnen og ved fordrøyning, og skal forøvrig ledes via fordrøyningsbasseng til kommunal overvannsledning og til bekk som renner ut i sjøen. Slikt overvann vil kunne inneholde partikler og forurensinger fra de åpne arealene rundt bedriften. Samtidig vil søl og uhellsutslipp kunne føre til forurensingseffekter i bekken fra Kviamarka. For å forhindre at dette skjer er det satt begrensninger på hva som kan utføres av arbeider eller lagres på arealer som drenerer til overvannet. Det er også satt krav om miljørisikoanalyse av forhold som kan påvirke overvannet. Tillatelsen gjelder et allerede eksisterende anlegg, men det er satt vilkår for overvannshåndtering som tar sikte på ikke å forringe vannkvaliteten i forhold til vannforskriftens bestemmelser. Vilkårene tar også sikte på å unngå skade på naturmangfoldet i vassdraget.

2. Virkninger på luftkvalitet.

Utslipp til luft kommer bl.a. fra ventilasjon av produksjonshallene og vil bestå av avdamping fra vaske- og produksjonsprosesser. Det er ikke forventet at dette vil gi vesentlige luktulemper. Eventuelle andre luktkilder kan være fra renseanlegg/avløpsanlegg, men heller ikke fra disse kildene forventes luktulemper. Det er satt krav til luktkonsentrasjoner i omgivelsene.

Det vil bli utslipp til luft fra forbrenning av gass ved produksjon av varmt vann. Disse utslippene reguleres i utgangspunktet av forurensingsforskriftens² kapittel 27 avhengig av installert effekt. Fylkesmannen har vurdert resultatene av spredningsberegningene som tilfredsstillende. I forhold til vannforskriften og naturmangfoldloven kan utslippene bidra til gjødseffekter lokalt og til klimaeffekter og forsuringseffekter nasjonalt. Forholdet til vannforskriften og naturmangfoldloven blir i utgangspunktet vurdert når forskriftene fastsettes og vurderes ikke her.

Jærkylling AS har levert brenngasser (naturgasseksos) til Miljøgartneriet AS som CO₂-kilde. Innholdet i brenngasser som CO og NO_x vil kunne prege luftkvaliteten i drivhuset. I utgangspunktet er dette uforenelig med intensjonen i forurensingsforskriften. I tillatelsen til Jærkylling AS er slike leveranser derfor regulert av forurensingsloven, jfr. forurensingsforskriften § 27-2 som åpner for dette. Dersom det fortsatt blir aktuelt å levere brenngasser (naturgasseksos) til Miljøgartneriet AS, er dette formulert i tillatelsen som at Jærkylling AS tillates å levere brenngasser til annen lovlig bruk. Det blir dermed mottakeren av brenngassen som blir ansvarlig for å sørge for at bruken er i samsvar med norsk lov. Leveranser av brenngass kan ikke skje før slik tillatelse er gitt. Det må foreligge skriftlig avtale mellom Jærkylling AS og mottaker av brenngassene om omfanget av leveransene.

3. Energiforhold

I energisentralen produseres det varme til eget bruk og varmt vann til Miljøgartneriet AS. Av en energibruk på ca. 15 GWh i 2010, leverte Jærkylling AS ca. 9,4 GWh som varme til Miljøgartneriet AS. Bedriften benytter varmevekslere der vaskevann forvarmer vann inn. Varme fra kjølekompressorer benyttes til oppvarming. Det er intensjoner om at kjølevann kan leveres til meieriet og bidra til fjernvarmesystemet. Det må vurderes om varmen i luft fra ventilasjonsanlegget kan gjenvinnes og tillatelsen krever at dette vurderes.

Hvis Jærkylling AS optimaliserer og gjenvinner energi ved bl.a. å levere kjølevann til fjernvarmenettet er dette i samsvar med BAT-prinsippene. Fylkesmannen mener dette er en av de store gevinstene ved samlokalisering av ulike industrianlegg der en kan oppnå både økonomiske og miljømessige gevinster. Men tillatelsen krever også at det implementeres et system for energiledelse og at det kontinuerlig vurderes tiltak for energieffektiv produksjon. Dette vil kunne omfatte utveksling av spillvarme, optimalisering og gjenvinning av energi intern også i forhold til nabobedriftene. Med energieffektiv menes også maksimal utnyttning av gjenvinnbare energiressurser og minst mulig bruk av fossile energiressurser. Det er ikke tatt stilling til naturgassbasert produksjon av varmt vann til fjernvarmedistribusjon eller rene leveranser av energi til nabobedrifter. Denne tillatelsen inkluderer dermed ikke tillatelse eller konsesjon til drift av fjernvarmeanlegg av noe slag. Slike forhold må eventuelt tas opp med rett konsesjonsmyndighet.

4. Vannforbruk

Vannforbruket er oppgitt til å være 15 – 30 m³/t som utgjør ca. 70 000 - 140 000 m³ pr. år. I kommentarene til høringsuttalelsene oppgis vannforbruket til ca. 300 m³ pr. døgn, men det forventes å

² Forskrift om begrensning av forurensning

stige til ca. 400 m³ pr. døgn. Fylkesmannen har bemerket svingningene i spesifikt vannforbruk tidligere, men i søknaden er det ikke implementert noe system for å redusere vannforbruket. Det er satt krav om dette i tillatelsen bl.a. ut fra behovet for å redusere hydrauliske belastninger på renseanlegg internt og nedstrøms.

Redusert vannforbruk utsetter i noen grad samfunnets behov for å bygge ut nye kilder og bedriftene på Kviamarka er alle store forbrukere av vann.

5. Støy

Støyen fra bedriften vil komme fra mange forskjellige kilder og vil utgjøre et sammensatt støybilde. Det er derfor ikke satt begrensninger på konkrete støykilder, men rammer for støy målt ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager. De generelle begrensningene vil dermed setter grenser for støy fra transport inne på meieriområdet, også støy utover 8-timersperioden oppgitt i søknaden. En støykilde vil være takmonterte kondensatorer som brukes til å kjøle ned kjølevann. Det er satt krav om støyundersøkelse og eventuelt støydemping av disse anleggene.

Det er åpenbart at jo flere bedrifter som holder til i Kviamarka, jo mer trafikk vil det bli på adkomstvei og i noen grad på hovedveien, men denne tillatelsen regulerer bare støy fra Jærkylling AS sitt anlegg. Tillatelsen omfatter støy fra transport, men bare inne på bedriftsområdet. Støy fra transport til og fra bedriften faller utenom denne tillatelsen og reguleres av annet lovverk. Dette har blitt behandlet i en klage på tillatelsen til det nye meieriet i Kviamarka der vurderingsgrunnlaget bl.a. bestod i støyberegninger basert på fremskrivninger av trafikkbildet. Også Multiconsult sin støyrapport fra 2008 ble vurdert i den sammenheng. Trafikken fra Jærkylling AS var omfattet av vurderingene. Klif (Miljødirektoratet) skriver bl.a. at ” *Klif er derfor enig i Fylkesmannens vurdering av at trafikkstøy i området bør reguleres helhetlig i reguleringsplanen, og ikke i enkelttillatelsen til TINE.*”. Klagebehandlingen konkluderte med ” *Klif er enig med Fylkesmannen, i at støy fra veitrafikk til og fra TINE Meieriet Jæren, ikke bør reguleres i TINEs utslippstillatelse etter forurensningsloven.*” Fylkesmannen vurderer derfor slik at støy fra transport ikke skal reguleres i denne tillatelsen.

6. Miljøledelse

For å ivareta de ulike forhold som reguleres i bl.a. tillatelsen og IPPC-direktivet, skal bedriften ha et system for miljøledelse som bestemt i direktivet. Det skal være en gjensidig harmonisering med og tilpasning til bl.a. systemene for energiledelse og for internkontrollen. Jærkylling AS arbeidet for å få ferdig et miljøledelsessystem innen utgangen av 2011 og det forutsettes at dette er operativt.

7. Konklusjon

Som pekt på innledningsvis, har Fylkesmannen vurdert de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket i forhold til de samfunnsmessige og næringsmessige fordeler som tiltaket vil medføre når det nå gis tillatelse. For Hå kommune og regionen vil det være samfunnsmessige fordeler ved etableringen. Transportmessig ligger anlegget nær kyllingprodusenter, kyllingslakteri og destruksjonsanlegg. For søker og kommunen vil det være økonomiske fordeler også. Fylkesmannen har vurdert forurensningsmessige og ressursmessige forhold ved tiltaket i punkt 1 – 6. Når det er bestemt at tillatelse kan gis, vil det være på vilkår som settes ut fra rammene for nedstrøms renseanlegg, hensyn til miljøet og for å redusere forurensningsmessige ulemper. Synspunkt som kommer fram i høringsfasen er tillagt vekt når vilkår fastsettes. Likeledes er det en viss praksis mht. utslippskrav som blir fulgt når vilkår fastsettes. Det er lagt vekt på at dette er en etablert bedrift med en økende pro-

duksjon der Fylkesmannen mener det er uklarheter omkring dimensjonene og effekten av renseanlegg.

Betingelser for tillatelsen.

Jærkylling AS er en IPPC-bedrift og det vil dermed automatisk bli satt en rekke vilkår for meieridriften ut fra miljø- og ressurs hensyn. BAT for bransjen vil til enhver tid gå fram av den aktuelle BREF³ for næringsmiddelindustrien: <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>. Søknaden er vedlagt en IPPC-utredning om hvordan kravene til BAT blir etterkommet. Denne er vurdert som en del av saksbehandlingen og på enkelte punkter er det satt krav i tillatelsen som presiserer nødvendige tiltak.

Jærkylling AS v/COWI reagerer på at utslippsgrensene er lavere enn hva bedriften er blitt enig med kommunen om i en påslippsavtale. Fylkesmannen vil presisere at påslippsavtalen er en avtale om hvordan bedriften skal betale for rensing av sitt påslipp. Utslippsvilkårene i tillatelsen er fundert på et annet grunnlag, men også på rammene for nedstrøms renseanlegg og ut fra at dette er et sårbart, biologisk renseanlegg som i stor grad renser oppløst, organisk stoff. Påslippene til IVAR IKS sitt renseanlegg på Grødaland vitner om at det er næringsmiddelbedrifter som er etablert på Kviamarka. Store hydrauliske påslipp, fettutslipp, temperaturutslipp samt svingninger i pH vil påvirke effekten til renseanlegget. Fylkesmannen ønsker også å behandle bedriftene noenlunde likt når det gjelder utslippsvilkår samtidig som avgjørelser i klagesaker også vil danne rammer for vilkår.

Grunnlaget for maksimal utslippstemperatur er i utgangspunktet fastsatt av Klif (Miljødirektoratet) i en klagesak og er i tråd med uttalelsene fra IVAR IKS og Hå kommune. Det samme gjelder kravene til pH. Krav til maksimal fettkonsentrasjon er harmonisert med krav til meieriet på Kviamarka og ligger generelt høyere enn de standardiserte kravene som ble benyttet tidligere. Uforurenset fett kan også være en ressurs som bør tas vare på. Innholdet av organisk stoff i avløpsvannet er i samsvar med søknaden. Kravet til suspendert stoff er noe skjerpet i forhold til søknaden. Høy temperatur på avløpsvannet representerer også tap av energi og senker energieffektiviteten.

Kravene til overvåkingsprogram er satt ut fra behovet for å se på utslippene og renseeffekter over lengre tidsrom der det også skal undersøkes om kortidsgrensene overholdes. Det vil i utgangspunktet ikke være mulig eller hensiktsmessig å sjekke kortidsgrensene v.h.a. døgnblandprøvene som tas. Dog kan slike være et viktig supplement. Når det gjelder oppstartsmålinger og analyse, er dette et krav for å undersøke utslippsnivået for organisk stoff (KOF) og fett. For å vurdere muligheten for rensing av suspendert stoff, skal partiklenes størrelses- og vektfordeling undersøkes. Leverandører av filter og filterduk tester ofte renseeffekten til filtre med ulik filteråpning ved dimensjonering av anlegg. Suspendert stoff fra næringsmiddelindustri er ofte koplet til organisk stoff og det er enda ikke fastsatt permanente utslippsgrenser for disse parameterne. Dette vil bli gjort når vurderingene i forhold til filterstørrelse foreligger.

For å kalkulere utslippsmengder pr. time eller pr. døgn, må det utføres avløpsmålinger. Pr. i dag blir det ikke utført avløpsmålinger, men dette må etableres. Det vil være nødvendig å måle momentanverdier for så å kunne beregne utslipp som verdier pr. minutt. Dette vil være viktig for å kunne beregne maksimal tilrenning til rensetrinn som f. eks. fettavskiller. Dersom nominell belastning (overflatebelastning) forutsetter en oppholdstid på ca. 5 min, må de maksimale tilrenningene i 5 minutt beregnes. Bruk av tall for gjennomsnittlig avløp pr. time basert på avløps- eller vannmåling over et døgn som kommentert av COWI 2. mai 2012 og 5. mai 2013, er ikke godt nok, jf. også designkriteriene i NS-EN 1825 og innholdet i kunngjøringsbrevet datert 21. november 2011.

³ BREF: BAT- Reference Document

Ved siden av de årlige kontrollmålingene som rapporteres via Altinn, skal bedriften gjennomføre kontinuerlig prøvetaking for daglig å undersøke utslippene av organisk stoff. Dette gir kunnskap om eget utslippsnivå, fare for overskridelser av utslippskrav og et grunnlag for å iverksette tiltak ved overskridelser. I avgjørelsen av en klagesak har Klif (Miljødirektoratet) slått fast at dette er et legitimt krav.

Når det benyttes interne renseanlegg i næringsmiddelbedrifter, er dette med sikte på å redusere utslipp og for å kunne gjenvinne ressurser. Det er ikke forenelig å blande sanitært avløpsvann med prosessavløp før intern rensing. I tillatelser til nyanlegg blir det derfor krevd separasjon. Jærkylling AS er et etablert anlegg der sanitært avløpsvann passerer fettutskiller. Tillatelsen krever at dette endres ved anleggsarbeider på avløp/reanseanlegg eller ved gjenvinning av utskilt fett eller silgods.

Torbjørn Reime sine krav til tillatelsen er kommentert der dette passer. I forhold til kravet om at tillatelsen skal knyttes til dagens tomtareal, er alle slike tillatelser knyttet til gårdsnummer, bruksnummer og en adresse. Fylkesmannen ser ikke behov for møter nå. For øvrig har ikke Fylkesmannen myndighet etter forurensingslovens § 17 og en slik behandling vurderes ikke her.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Henvisning til vilkår
Sette i verk en undersøkelse av utslippsnivået for organisk stoff (KOF), suspendert stoff og fett	1/10 2013	13.1
Utrede logging og justering av pH	1/10 2013	13.2.1
Sende ledningskartverk	1/10 2013	13.2.2
Etabler et system for prøvetaking og analyse av org. stoff	1/10 2013	11.1.5
Frist for å overholde alle fastsatte utslippsgrenser	1/3 2014	3.1.1
Årlig rapportering på Altinn innen 1. Mars, første gang	1/3 2014	11.2
Rapportere undersøkelsen av utslippsnivået	1/4 2014	13.1
Utredning om energiledelse, energiregnskap og overskuddsenergi	1/4 2014	8.1, 8.2, 8.3

Gebyr

Fylkesmannen i Rogalands behandling av søknader om tillatelser etter forurensingsloven er omfattet av en gebyrordning. Bedriften varsles med dette om at det skal betales et gebyr etter sats 2 på kr. 81 000,- for Fylkesmannen i Rogalands behandling av søknaden, jf forurensningsforskriften kapittel 39, § 39-4. Det bes om at kommentarer til dette sendes innen 3 uker etter at dette varselet er mottatt.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Rogaland.

En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen i Rogaland eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Med visse begrensninger har partene rett til å se sakens dokumenter. Nærmere opplysninger om dette fås ved henvendelse til Fylkesmannen i Rogaland. Øvrige opplysninger om saksbehandlingsregler og andre regler av betydning for saken vil Fylkesmannen i Rogaland også kunne gi på forespørsel.

Kopi av dette brev med vedlegg er sendt berørte i saken i henhold til adresseliste. Tillatelsen vil bli kunngjort offentlig og lagt ut på www.fylkesmannen.no/rogaland under miljøvern.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
fung. fylkesmiljøvernssjef

Kristian Solberg
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke underskrift

Saksbehandler: Kristian Solberg
Saksbehandler telefon: 51 56 89 28
E-post: fmrokso@fylkesmannen.no

Vedlegg: Utslippstillatelse med vilkår

Kopi med vedlegg til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM
Prima Jæren AS	Næringsvegen 27	4365	NÆRBØ
Nortura Hå	Postboks 164	4365	NÆRBØ
Hå kommune	Postboks 24	4368	Varhaug
IVAR IKS	Postboks 8134	4069	Stavanger
Rogaland fylkeskommune	Sentrum Postboks 130	4001	Stavanger
Torbjørn Reime	Dysjalsandsvegen 321	4360	VARHAUG
MILJØGARTNERIET AS	POSTBOKS 94	4367	NÆRBØ
Jæren Friluftsråd	Nikkelveien 4	4313	SANDNES
TINE SA TINE Meieriet Jæren	Postboks 263	4367	NÆRBØ